№ 76 (272) Ausgabe A.

HOMAN

Cena z pierasyłkaj i dastaŭka ..ty.
na 1 hod—10 m. 80 fen., na ½ hodu—5 m. 40 fen., na 3 miesiacy — 2 m. 70 f., na 1 mies.—90 f.

Biełaruskaja Wilenskaja časopiś
wychodzić dwa razy ŭ tydzień: u aŭtorki i piatnicy.
Adres redakcyi: Wilnia, Wilenskaja 33.
Adres administracyi i ekspedycyi: M. Stefanskaja 23.

CANA ABWIESTAK.
Na 4-aj staranie za radok drobnymi litarami — 25 fen.; drobnyja abwiestki pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci — 60 fen. za liniejku drobnym drukam.

№ 76 (272) Hod III. Wilnia. 27 wieraśnia 1918 h. Cana 10 fen. (5 kap.)

Telehramy.

26 wieraśnia.

Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaha: U Dalinie Lis styčki. Taksama na poŭnač ad kanału Labasse i la Mewr.

Front hienerał-an šefa f. Ben'a: Paśla zaŭziataha ahniu na paŭdnа-ŭschod ad Epiehi i pry Belkur čistkawyja nastupleńni, katoryja adkinieny. Miž ruččom Omińjon i Sommaj niępryjaciel woŭ dalej swaje šturmy. Pieršaja ataka złamałasia pad złučanym ahniom artyleryi i piachoty. Centr ciżaru čarodnych šturmaŭ byŭ miž Pontriue i Hrykur. Časowa niepryjaciel tut zadzierżyŭsia, ale kontr'akaj my jaho wykinuli. Pa pałudni francuzy wiali ataki miž Fransili i Sommaj. Aprača drobnych adrezkaŭ niępryjaciel usiudy adkinieny. Za apošnija dwa dni my ŭziali bolš za 200 pałonnych.

Front niamieckaha Naślednika: Na poŭnač ad Alman my ŭziali pałonnych. Na poŭnač ad Waji my adkinuli nastupleńnie niępryjaciela. My ŭziali tut 50 amerykancaŭ i francuzaŭ pałonnych.

Z niępryjacielskich eskadraŭ, što atakawali Frankfurt na Majnie i Kajzerlandern, my źbili 7 samalotaŭ.

—:—

BERLIN 25.IX. Hłaŭnaja Kamisja Rejchstagu. Deputat Grüber ad centru zajawiŭ, miž inšym: „My majem poŭnuju wieru da hłaŭnaj kamandy i wojskaŭ, što jany zakasujuć plany niępryjaciela. Finlandzkija sprawy treba pakinuć raźwiazać finlandcam. Byŭšyja akiranyja narody ŭ swaim intaresie prybliziłisia da Niamieččyny. My pawinny pajści im nasustreč, šanawać na praktycy ich prawa na samaaznačeńnie i prawiaści ŭ zaniatych ziemlach samaŭpraŭleńnie jak možna skarej.

Deputat Šejdeman, sccyał-demakrat, skazaŭ miž inšym: „Wiera našych niępryjacielaŭ ab mahčymaści razhramić Niamieččynu heta iluzija, ale heta iluzija wiadzie dalej wajnu. Bieraściejski mir nie adpawiadaje našym pahladam. Mir na ŭschodzie, jak my jaho žadali, daŭ-by nam mahčymaść pierawieźści ŭsio wojska z uschodu na zachod. Palityka Finlandyi maje abmyłki. Ja wielmi žadaju, kab šwagra Impieratara nie pajšoŭ u Finlandyju. Rehulujučy sprawy ŭschodniakrajowych dziražaŭ, treba šanawać prawa samaaznačeńnia narodaŭ".

Deputat Fišbek (pastupowaj narodnaj partyi) skazaŭ, miž inšym: „Niebaśpieka personalnaj unii Bałtyki z domam Hohencolernaŭ zdajecca adsuniena. Heta była-b wialikaja pałohka ŭ našaj palitycy. Finlandcaŭ nia možna prymusić wybrać monarchičnuju formu praŭleńnia. U sumiežnych uschodnich krajoch treba wieści jasnuju palityku, swabodnuju ad žadańnia giermanizacyi".

Deputat Strezeman (nacyanał-liberał) skazaŭ, miž inšym: „My zhadžajemsia z stats. sekretaram ab tym, što niamožna dapuścić źmianić ciapierašnija warunki ŭ Rasiei ŭmiašańniem Niamieččyny. My pracaŭniki teoryi rasiejskaha ŭradu, ale my manimsia tak sama čosna zachawać zrobleny z im mir, jak jon, heny ŭrad, zachowywaŭ dahetul mir u adnosinach da nas. My zusim zhadžajemsia, kab z sumiežnymi krajami byli zrobleny konwencyi, kab možna było ŭparadkawać tam sprawy. Prychilniki adnowy staroj Rasiei nia robiać nam łaski. Ab ščyraści žadańnia inarodcaŭ Rasiei adarwacca ad jaje nia moža być sumleŭku. Niamieččyna nia moža praciŭ woli henych narodaŭ ich uznoŭ pryłučyć da Rasiei. Ale my zhadžajemsia iści poruč z nowaj Rasiejaj i zrobić z joj kontynentalny sajuz. My zhadžajemsia z dapaŭniajučymi ŭmowami, katoryja ŭ ahulnych rysach adpawiadajuć patrebam Niamieččyny i Rasiei".

BAZEL. Rady ŭ Pieciarburzie i Kronštacie wyskazalisia za abwiaščeńnie wajny sajuźnikam.

MASKWA. 25.IX. Pałkoŭnik Salgin, što aryštawaŭ u Archangielsku nowaasnowany ŭrad, aryštawany i pierawiedzieny na a hlicki wajenny karabiel.

HELSINGFORS. 24.IX. «Извѣстія» nakazywajuć, što čecha-sławaki ewakuirujuć swaju hłaŭnuju kwateru z Samary.

KONSTANTYNOPOL. 25.IX. Tatarski ŭrad Aserbejdčana pieranioссia ŭ Baku dzie jaho wielmi witali.

TOKIO (Reŭter) 24.IX. Japonskaja kawaleryja zaniała Nierčynsk.

AMSTERDAM. U Paŭdniowym Wallisie miž čyhuńnikami pačałasia zabastoŭka, katoraja šyrycca i ŭ Londonie.

BERN. Japonski žurnalist Takutomi nadrukawaŭ staćciu, u katoraj kaža, što dola naznačyła Japonii być kiraŭnikom uschodnia-azijataŭ, h. zn. traciny ŭsiaje ludzkaści. Treba ratawać Kitaj, Sybir i Indyju, «Azija dla azijataŭ!»

KONSTANTYNOPOL. 24.IX. Na palestynskim froncie naš ruch zrobleny raŭnamierna. Anhličanie išli krok za krokam.

ŠTOKHOLM. 24.IX. Zatanuła ad miny šwedzkaja kanonierka «Gundel». Zhinuła 19 čaławiek.

BERLIN (W.T.B.). *Uradowa*. U Atlantyckim okieanie my zatapili karabiel 26.000 tonn.

Biełaruskija Wučycielskija kursy u Świsłačy.

Ad 15 kastryčnika 1918 h. da 15 žniŭnia 1919 h ŭ Biełaruskaj Seminaryi u Świsłačy budzie adbywacca nowy elementarny kurs dla biełaruskich wučycialoŭ i wučycielak.

Adpawiednyja kandydaty i kandydatki ad 18 da 30 hadoŭ mohuć zajaŭlacca ŭ swaich krejsamtach; miascowyja —prosta ŭ kiraŭnika kursami, inspektara Bendziechi, u Świsłačy. Tam ža jany dawiedajucca ab warunkach pryjomu.

ADOZWA!

„Sioletni hod budzie ciažki i stanoŭčy. Ale treba mocna dziaržacca. I kožny, chto maje pašanu i lubaść da Niamieččyny, musić achwiarawać usio". Hetyja słowy Frydrycha Wialikaha treba balej čymsia kali spaminać Surjozny i ciažki čas, ale dalej musić iści baraćba ŭsimi siłami da pačesnaha kanca. Z poŭnaj siłaj niępryjaciel šturmujuć usio nanowa praciŭ frontu, ale zaŭsiody biez žadanaha rezultatu. Pryraŭnawaŭšy da niazwyčajnaha heroizma tam upieradzie, wajennyja ciarpieńni i achwiary tych, što astalisia tut, niaznačnyja. Ab usim hetym nam treba dumać ciapier, jak Niamieččyna pryzywaje nas da 9 je wajennaje pazyki. Ciapier raźwiazawajecca dola ŭsiaho: ab byćci abo nia byćci Niamieččyny. Dyk kožny pawinien

padpisacca nawajennuju pazyku!

U nas pa staromu.

Kali z narodaŭ Rasiei pa adračeńni ad pasadu cara Mikałaja spali akowy, razam z druhimi skarystaŭ z swabody i b. Wilenski biskup ks. Ropp Jašče da swajho naznačeńnia na Mahileŭskaha arcybiskupa, jon ličyŭ patrebnym zwizytawać tuju čaść Wilenskaj dyecezyi, što była na toj bok staroha frontu.

Treba wiedać, što pawodłuh kanoničnaha prawa biskup tolki tady pierastaje być zahadčykam dyecezyi, kali pakidaje jaje z zhody Apostalskaha Pasadu. Kali-ž by jaho prymusili pakinuć swaju dyecezyju, a na heta zhody z boku Papieža nia było, to pastupak hety budzie biezpraŭnym i biskup až da swajho adračeńnia zastajecca prawawitym biskupam dyecezyi i jaho pastyrskija listy i zahady abawiazujuć usiu dyecezju jak i časowaha administratara dyecezyi.

Rasiejski ŭrad prymusiŭ biskupa Roppa pakinuć swaju dyecezyju. Apostalski Pasad na hetuju źmienu nie zhadziŭsia, a biskup Ropp ad dyecezyi nie adroksia, značyć jon zastajecca prawawitym biskupam dyecezyi. Wychodziačy z hetaha prawa, biskup Ropp, jak dobry pastyr, uważaŭ patrebnym zwizytawać adłučanyja ad Wilenskaj dyecezyi Wialejski, Dziśnienski i Ašmianski pawiety, hawaryŭ kazańni pabiełarusku, wydaŭ pastyrski list da duchawienstwa ab patrebie kazańniaŭ i katachizacyi pabiełarusku.

Zdawałasia-by, što ŭsio ŭ paradku. Administratar dyecezyi jak tolki dawiedaŭsia ab pastyrskim liście, zaraz abwieściŭ ab woli Pastyra ŭsiamu duchawienstwu i biełaruskaja mowa, jak mowa narodu ŭwajšła ŭ kaścioł. Ale hetak pawinna-by było być, tolki... nia było.

Administratar dyecezyi ks. Michalkiewič, dastaŭšy hety pastyrski list... schawaŭ jaho pad sukno, bo pawodłuh ks. Michalkiewiča, jon byŭ niekanoničny, dziela taho, što biełaruskaja mowa ŭ kaściele zabaroniena, a na pytańnie kali zabaroniena zsyłajucca na zabaronu ŭžywańnia ŭ kaściele,.. rasiejskaj mowy.

Cikaŭna tolki, što kali błahoj pamiaci carski ŭrad chacieŭ ŭwiaści ŭ kaścioł rasiejskuju mowu, to palaki razam z biełarusami dawodzili, što miž mowaj rasiejskaj i biełaruskaj ničoha supolnaha niama, ale kali treba ŭwodzić u kaścioł biełaruskuju mowu, tady jana... rasiejskaja.

My razumiejem, što panom «od morza do morza» padobnym da ks. S-na ŭ Wilni (katory prad wajnoj na adnym z sabrańniaŭ kazaŭ „jašče adno pakaleńnie i na Biełarusi biełarusaŭ nia budzie,—astanucca tolki palaki"). strašenna prykra, što biełaruski narod žywie i pačynaje warušycca, my heta razumiejem, ale, panočki, pamiatajcie toje, što ludzi i z waza papadajuć pad woz...

Ale wierniemsia da biełaruskaj mowy. U nas u dyecezyi robicca ŭsio mahčymaje, kab nie dapuścić tolki da kaścioła biełaruskaj mowy. Chaj lepš z nas śmiajucca ksiandzy, što, žywuć nie pad polskaj apiekaj, chaj narod nie razumieje praŭd św. wiery, chaj pierakručawaje jak moža polskija maalitwy i pieśni, chaj robić što choča, tolki chaj nie wymahaje biełaruskaj mowy ŭ kaściele, bo heta paškodzić... Waršawie.

Jak ilustrujučyja zrazumieńnie biełarusami polskaj mowy jość hetkija wypadki.

Była ŭ nas doma słuha, wielmi pabožnaja, ale papolsku słaba razumieła, chadziła na kožnaje ŭračystaje nabaženstwa pa ŭsich kaściołach. Raz pajšła jana na 40 hadzinnaje nabaženstwa da Wostraj bramy. U takich zdareńniach u kaściele bywaje wystaŭleny Najświaciejšy Sakrament i ŭ hetym časie haworać kazańnie ab Im. Kali raz wiarnułasia z kaścioła, pytajemsia ŭ jaje: „Što, Marysia, bačyła i čuła ŭ kaściele, ci charošaje było nabaženstwa?“

„Wielmi charošaje kazańnie, ksiondz charaša kazaŭ, dobra, tolki ja ničoha nie razumieła, usio kazaŭ, što štości «wystawiona», ale jak ja nie pryhladałasia, ale ničoha nia bačyła“.

Hetak biednaja Marysia, chodziačy praz try dni da kaścioła nia bačyła, što byŭ wystaŭleny Najświaciejšy Sakrament, pryjšłosia nam doma tłumačyć.

A kab tłumačylisia św. abrady pabiełarusku, ci taki wypadak byŭ-by?

Druhi wypadak byŭ hetki:

Da adnaho probošča ŭ Hrodnienščynie pryjšoŭ sialanin dać na zapawiedzi. Woś probašč, ekzaminujučy jaho, pytajecca ci ŭmieje jon «Madlitwu Panskuju». Biedny sialanin, pač chaŭšy haławu kaža: „ojčańku, skul-ža ja, prosty mužyk, maju wiedać malitwu „panskuju“.

A pasłuchajcie wy ŭ kaściele jak naš sialanin piaje papolsku nabožnyja pieśni, abo jak hawora paciery i orarn i śmiech—heta nie malitwy, a fars.

Ale heta našamu polskamu duchawienstwu ničoha nia škodzić, chaj tolki ŭsio budzie papolsku.

A ŭ seminaryi. Praŭda tam ciapier nie wyhaniajuć klerykaŭ za toje, što nazywajuć siabie biełarusami, ale wiadziecca systematyčnaja polonizacyja biełaruskaj maładziežy, dy wykarystawajucca ŭsie sposaby, kab u śpisku nia było biełarusaŭ.

A pieramieny ksiandzoŭ u dyecezyi. Chaj tolki na biełaruskaj parafii pajawicca ksiondz biełarus zaraz pastarajucca jaho pierawieści na polskuju parafiju.

Niadaŭna byŭ taki wypadak. Z Piaciarburha z akademii wiarnuŭsia ks. Stankiewič, świadomy biełarus. Kali pryjšłosia dać jamu parafiju, to Administratar dyecezii ks. prał. Hanusowič naznačyŭ u... Drohičyn, Bielskaha pawietu, amal nia miž samymi mazurami.

Nam zdajecca, što chiba znajšłosia-b miesca ks. St. i na biełaruskaj parafii i bližej Wilni, tym balej, što biskupskaja kuryja žalicca, što nia maje cenzaraŭ biełarusaŭ i admaŭlaje aprabat na duchoŭnyja twory i kaža, što nia maje profesaroŭ u seminaryju dla nawučańnia biełaruskaj mowy i literatury.

Ci ksiandzy bywajuć u biełaruskich škołach? Za wyniatkam žmieni biełarusaŭ, abo prychilna da biełarusaŭ nastrojenych litwinoŭ—nichto. A čamu? Bo heta škoły biełaruskija i palakom bywać u ich nia ŭchodzić.

Napr. užo try hady, jak jość u Świsłačy biełaruskaja wučycielskaja seminaryja. I za hety čas nie naznačany tudy ksiondz biełarus dla nawučańnia relihii. A heta ž seminarysty wyjšaŭšy na wučycialoŭ pawinny buduć wučyć relihii dziaciej. Ale hetym wyšejšaja polskaja ŭłaść zusim nia cikawicca, bo heta... biełaruskaje.

Hetkuju my majem sprawiadliwaść z boku «bratoŭ» palakoŭ.

I. Doŭbnia.

U Wilni i wakolicach

—

× **Biełaruskaja siaredniaja škoła u Wilni.** Masa biełaruskich dziaciej, katoryja kančajuć biełaruskija pačatkawyja škoły patrabuje wučycca dalej u biełaruskich siarednich škołach. Aprača hetaha, biełaruskija dzieci, katoryja da wajny z pryčyny taho, što biełaruskija škoły byli zabaronieny, wučylisia ŭ rasiejskich škołach, ciapier z wywazam rasiejskich i z nieadkryćciem biełaruskich astalisia biaz nawuki. Tak sama dzieci tej wialikaj masy biełaruskich uciekačoŭ, što waročajucca ciapier nazad, patrabujuć biełaruskaj siaredniaj škoły. Dzieła ŭsiaho hetaha sprawa biełaruskaj siaredniaj škoły stała wielmi piakučaj i adkładać jaje nielha.

Biełaruski kamitet zrabiŭ starańnie ab adkryćci biełaruskaj siaredniaj škoły (u prahramie gimnazii). Kab hetaja sprawa pajšła barždžej, treba kab baćki, katoryja chočuć pasyłać swaich dziaciej u biełaruskuju siaredniuju škołu, ciapier-ža zapisalisia. Zapisawacca prosiać u Biełaruskim Kamitecie (Wilenskaja 33-ci) i ŭ Prawasłaŭnym Kami (Wastrabramskaja 10).

× **Pryjezd pradstaŭnikoŭ Wilenskaj 2-j gimnazii.** Nadowičy ŭ Wilniu pryjechali pradstaŭniki Wilenskaj 2 j gimnazii. Jany prymuć učaście ŭ orhanizacyi nawučańnia ŭ biełaruskaj siaredniaj škole, katoruju adkrywaje Biełaruski Kamitet.

× **Litoŭskaje aświetnaje t-wa** budzie mieć swaje zasiadańni hieneralnaha sabrańnia ad 2 — 4 kastryčnika ŭ sali Taryby. Aprača spraŭ t-wa budzie niekalki nawukowych pramoŭ.

× U akružnym sudzie 18 wieraśnia razhladałasia sprawa Ludwika Raduty z Ciškoŭščyny Nowa-Świancianskaha pawietu. Winawačany 21. h. ŭ načy 13 žniŭnia pabiŭ swaju žonku, staršaju jaho na 5 h., palenam i zadušyŭ tady. Winawačany kaža, što jon wielmi lubiŭ swaju žonku. Uwečary, 12 žniŭnia jaho žonka winawaciła jaho ŭ dziańhubstwie (hultajstwie) i kazała, što škadujecca, što nia wyšła zamuž za druhoha swajho dziaciuka, katory byŭ lepšym za jaho. Winawačany kaža, što bajaŭsia, kab jaho žonka nie zabiła ŭnočy, tym bolš, što ŭ spalni stajała siakiera, čaho dahetul nia bywała. Jon pastanawiŭ wypieradzić jaje pačakać, jak jana zaśnie, i zabić. Zabiŭšy swaju žonku, jon leh la jaje i spaŭ da samaha rańnia, a paśla pajšoŭ da swaje pracy. Nazaŭtraje chacieli aryštawać jaho baćkoŭ, katorych winacili ŭ zabiŭstwie, tady jon pryznaŭsia ŭ prastupku. Na žadańnie prakurora akružny sud zasudziŭ Radutu na śmierć, bo zabiŭstwa spaŭšaj žonki tolki dzieła padazreńnia i strachu treba ličyć wielmi ciažkim prastupkam.

× Stadthaŭptman apawiaščaje; što ŭ apošni čas ukradziena šmat elektryčnych ličnikoŭ. Pamiaščeńni, u katorych jość ličniki, treba zaŭsiody dziaržać zamkniončymi i piłnawać ich. U kaho ŭkraduć ličnik, tamu miastowaja ŭpraŭleńnie nia wydaść nowaha.

× Štadthaŭptmann apawiaščaje, što publicy zabaroniena chadzić na aerodrom (stancyi lotalnikaŭ) u Parubanku. Za narušeńnie hetaha zahadu buduć karać da 1000 m. abo turmy da 3 mies.

× **Temperatura.** Najwyšejšaja i najnižejšaja temperatura za apošnija dni była pawodłuh Celsija):

	najwyš.	najniž.
23—24	+ 19,0°	+ 6,8°
24—25	+ 24,8°	+ 9,8°
25—26	+ 19,1°	+ 11,8°

Z USIAHO KRAJU.

——

Wice-kancler ab Litwie.

Niamiecki wice-kancler f. Pajer 24 wieraśnia ŭ hłaŭnaj kamisii Rejchstaga skazaŭ, miž inšym: «Uparadkawańnie Litwy, na žal nie adbyłosia tak skora, jak my spadziawalisia. Apracawańnie konstytucyjnych prajektaŭ zakonaŭ, katorym zajmajecca tak mnoha uradaŭ, zajmaje šmat času, a improwizacyja Taryby, što chacieła dać u asobie Hercoga Uracha nieŭspadzieŭki kraju karala, tak sama nie pamahła raźjaśnieńniu pałažeńnia. Ale i ŭ Litwie pałažeńnie dalej raźwijecca, śpierša parazumieńniem ab konwencyjach, akančalnaje prynićcie katorych, adnak, pawinna być addadzi na budučamu jašče ŭ adu. Dla časowaj uhody, a tak sama i dla budučaj, peŭnie, arhanizacyi ŭradu, istnuje ŭ asobie Taryby orhan, katory, adnak, nia ŭ imi pryznajecca; jon składajecca z 20 siabraŭ roznych palityčnych kirunkaŭ, ale nia maje dawoli pradstaŭnictwa litoŭskaha sialanstwa i zusim nia maje pradstaŭnictwa nacyanalnych mienšaściej. Niamiecki imperski ŭrad taho pahladu, što paśla ŭhody ab konwencyjach zadačaj tahčasnaha krajowaha pradstaŭnictwa ŭ Litwie budzie kłapacicca ab uradzie. Praŭda, što imperyja musić pry hetym ličycca z swajmi intaresami. Niadaŭny wybar monarcha pierad parazumieńniem ab konwencyjach u kožnym zdareńni zrobleny pórana, užo nia kažučy ab sumleŭkach formalnaha charaktaru proci hetaje procedury.

U Litwie pieršaha wieraśnia ŭwiedziena, praŭda, wajennaja, ale adpawiadajučaja balej cywilnym formam orhanizacyja. Uwa ŭsich pawietach Litwy ciapier uwiedzieny pawietawyja rady z krajowych žycharaŭ, katoryja pamahajuć pawietawamu načalniku uwa ŭsich ważnych sprawach. Ab aneksii kraju napeŭna nia moža być hutarki, choć my jamu i nia možam dać swabody rabić što chočaš nia ličačysia z nami“.

Z mienskaha žyćcia.

Ab uciekačoch. Kamisija ab uciekačoch pry Radzie Biełaruskaj Narodnaj Respubliki dastała statystyčnyja wiestki ab ličbie uciekačoŭ biełarusaŭ, adpraŭlenych oršanskaj kamisiaj ab uciekačoch za čas ad 1 da 13 wieraśnia.

Pryjechała ŭsiaho siemjaŭ	—	3,541 č.
z ich: mužčyn	—	4,248 „
z ich: žanok	—	4,986 „
Usiaho 3,541 siamja	—	9,234 č.

Pieramiaščeńnie ksiandzoŭ. Jak piša: „H. B.“ Zaraz za ksiandzom Godleŭskim zahadam r.-k. biskupa Łozinskaha pieramieščana z starych miesc na nowyja celaja hrupa ksiandzoŭ. Z pamiž ich zasłužony i pawažany žycharami probašč świeženskaha kaścioła, ks. Jasinski.

Usie pieramieščanyja ksiandzy ŭ toj abo inšaj stupieni ŭdzielniki biełaruskaha ruchu.

Pieršy wiečar Biełaruskaha Tawarystwa «Baćkaŭščyna». Pieršy wiečar Biełaruskaha kulturna-aświetnaha tawarystwa «Baćkaŭščyna», što byŭ u niadzielu 15 wieraśnia ŭ „Biełaruskaj Chacie“, wielmi ŭdaŭsia. Ahulny zbor byŭ 1821 r. 63 k., raschod 987 r. 01 k., čysty zbor 830 r. 67 k.

Z artystyčnaha boku hulańniem nowaha sceničnaha tworu W. Hałubka, Pieršaje T-wa Biełaruskaj Dramy dało zrazumieć, što jano moža papracawać i nad takimi ciažkimi i wialikimi rečami jak hetaja pjesa. Uražeńnie było wielmi dobraje. Škoda tolki, što niewialičkaja scena nie dała mahčymaści ilustrawać adpawiedna heta najlepšuju pjesu W. Hałubka. Padčas antraktaŭ u sali i sumiežnych pakojach čułasia tolki biełaruskaja mowa.

Biełaruskija spektakli na prawincyi. Biełaruski teatr pawialičawajecca nowymi siłami i nawiet nowymi truppami. Nakazawajuć, što ŭ wioscy Starycy Słuckaha pawietu arhanizawałasia nowaja biełaruskaja truppa, kotoraja dobra zhulała ściah biełaruskich spektaklaŭ, katoryja dali dobry zbor. Hulali «Antoś Łata», „Pisarawy imianiny“ i inš.

Mienski wučycielski instytut. Mienski wučycielski instytut 4 wieraśnia wyjechaŭ z Jarasłaŭla ŭ Miensk. Pradstaŭniki instytutu pryjechali 19 wieraśnia i šukajuć domu pad instytut. Ab instytucie možna dawiedacca ŭ pamočnika dyrektara biełaruskich wučycielskich kursaŭ K. Jezawitawa ŭ kancelaryi kursaŭ (Zacharaŭskaja wul. dom Biełaruskaj Rady) ad 12—1 h. što dzień.

U instytut prymajucca, skončyŭšyja wučycielskuju seminaryju.

Napady waŭkoŭ.

Z pawietu Padbrodzkaha (b. Świancianski) nakazawajuć, što tam wielmi dachodnymi stali waŭki. Sabaki bajacca ŭ načy astawacca na panadworku. Zdareńni, što woŭk la chaty na panadworku dušyć sabaku, wielmi častyja. Waŭki časta dabirajucca da žywioły ŭ chlawoch. Bywaje, što sialanie kałami i siakierami prahaniajuć ŭnačy waŭka z swajho panadworku.

———

SEJNY. Hieneralny Sejnski wikarny, prałat Jaŭbrajkoŭski, naznačany papiežam biskupam-sufraganam u Sejnach.

KOŬNA. Abodwa kiraŭniki niamieckich profesyonalnych sajuzaŭ, Winnik i Umbrejt, pryjechali siudy dzieła abjezdu našaha kraju.

KOUNA. Małady chłapiec ukraŭ u restaranie la teatru partyju papiros i cyhar. Jon byŭ zadziaržany na wulicy i aryštawany.

Z 20 wieraśnia ščezła wučanica Stanisława Abarowčynka z Małoj Hośpitalnaj wulcy № 24. Bajacca prastupku.

MITAWA. Nowyja pačtowyja addziely adčynieny ŭ Pilcenie, Hrobinie, Niderbartaŭ, Annenburzie, Doblinie, Ellej, Majorhofie i Słokie.

BIEŁASTOK. Na Kucharskaj wulicy ukradzieny z harodu bulba i čyrwonyja buraki.

KNYŠYN. Zabiwańnie pałaŭ i ciesielskija raboty na budowu platformy pry wagzale Knyšyn udaŭžki ŭ 100 metraŭ, ušyrki ŭ 15, a taksama most udaŭžki 80 metr., ušyrki 3 metr., addajucca ŭ padrad. Padrobnyje apisańnie wysyłajecca za try marki. Prapazycyi na piśmie abo na słowach prymajucca ŭ Biełastoku ŭ žaleznadarožnaj dyrekcyi 9.

AUHUSTOU. Z bagora ŭ Borgskim pawiecie na 10 kilom. na paŭdnia ad Aŭhustowa ukradzieny ramienny pojas.

HORADNIA. Niekalki dzion nazad adzin tutejšy pan straciŭ radawy piarścionak. Jon z pomaččiu «Grodnaer Zeitung» źwiarnuŭsia da znajšoŭšaha z prośbaj wiarnuć jamu darahuju dzieła radawych tradycyj reč. Nadowičy pryjšoŭ da jaho rasiejski hienerał i addaŭ znojdzieny im na wulicy piarścionak.

HORADNIA. Pačynajučy z 20 wieraśnia pa zahadu Stadhaŭptmana ŭ Horadni ad kožnaj karowy treba addawać dźwie kwarty małaka za hrošy.

SKIDEL. Pa darozie ŭ Horadniu zadziaržany byŭ čaławiek, katory wioz tudy zakolenuju świńniu. Miasa aryštawana.

SEJNY. Žandarski patrul zławiŭ tut dwoch niebaśpiečnych bandytaŭ, sialanina Wincenta Mikitansa i rasiejskaha sałdata Alaksandra Strynkiewiča. Bandyty mieli ŭ Aŭhustoŭskim lesie schoŭku ŭ wadnej piačury i trywožyli swajmi napadami ŭsiu wakolicu.

BIEŁAWODA, Suwalski p. U sialanina Jana Hančeŭskaha ukradzieny ŭ marcy koń kaštan z wyrastam nad lewym wokam. U mai znajšli kania ŭ Isaaka Serwianskaha ŭ Filipowie. Serwianski skazaŭ, što kupiŭ kania ŭ Šulinskaha. Šulinski skazaŭ, što kupiŭ u Pranciška Saraty. Sarata skazaŭ, što kupiŭ za trysta rubloŭ hetaha kania ŭ swajho swajaka, Pranciška

Maralskaha, katory ŭkraŭ kania ŭ Hančeŭskaha. Mirawy sud u Suwałkach zasudziŭ Saratu za ŭkrywańnie kradzienych rečaŭ na 4 mies. turmy, a Šulinskaha i Serwianskaha kožnaha na 29 marak štrafu za narušeńnia zahadu ab handlu biez pazwaleńnia końmi.

BUSIELNOWA. Na tutejšaha starastu byŭ zrobleny danos ab niezakonnaj dziejnaści i pryčepcy da swaich asabistych niepryjacielaŭ. Zrobleny razhlad hetaj sprawy pakazaŭ, što danos niepraŭdziwy.

WIESTKI Z RASIEI.

Ucieki z Rasiei.

Cieraz demarkacyjnuju liniju na Ukrainu ŭcikaje šmat świaščeńnikaŭ, katorych pastrašajuć rasstrełam i pryzywam na wajennuju słužbu. Bolšaść pieraadzietyja ŭ świeckuju wopratku.

«Извѣстіямъ» telehrafujuć: U żwiazku z abwiaščeńniem čyrwonaha terroru, u Oršy wialiki napłyŭ maskoŭskaj, a jašče bolš pieciarburskaj buržuazii, katoraja starajecca wyjechać u Kijeŭ, Odesu i Waršawu.

WAŠYNGTON. Amerykanski ŭrad padaŭ protest usim uradam neŭtralnych i sajužnickich krajoŭ praciŭ terrora bolšewikoŭ i žadaje ahulnaha wystupleńnia praciŭ ich.

BERLIN (W.T.B.). Naš hieneralny konsuł u Maskwie padaŭ protest uradu radaŭ z pryčyny čyślenych areštaŭ niamieckich paddanych biaz pryčyny, a taksama ŭbiŭstwa dwoch palakoŭ, što byli pad abaronaj hieneralnaha konsulstwa.

MASKWA. Urad radaŭ rekwizawaŭ ŭwieś, jaki byŭ, materjał 8 miljardaŭ pudoŭ, canoj na 2 z paławinaj miljardy rubloŭ. 234 metaličnych fabryki, 750 kaparak kamennaha wuhalla, a taksama ŭsie pradpryjemstwu, katoryja fabrykujuć humu, cukar, aptečnyja tawary i elektryčnaść.

Uwodziacca zamiesta daŭniejšych pašpartaŭ rabotnickija knižki, katoryja pakazawajucca mia cowym radam što miesiac dla zapisawańnia ŭ ich abawiazkowych hramadzkich rabot. Henyja knižki słužać zamiesta pašparta ŭ darozie.

Na zasiadańni centralnaha spaŭniajučaha kamitetu, 17 wieraśnia, ŭsie aratary kazali, što dziela ratunku respubliki patrebny samyja srohija miery. Proci sialan, što admaŭlajucca addawać rekwizawanaje zbožža, treba ŭžywać samaj wostraj siły. Pałažeńnie francuskaha i anhlickaha konsuła, a taksama francuskaha hienerała, Lawern, wielmi ciažkoje.

BERLIN. «Правда» nakazywaje z Pienzy ab aryście archiwa čecha-sławakoŭ. Z jaho zusim ustanoŭlena, što čecha sławackija bandy — najmity anhła-francuzaŭ. Čecha-sławackija sałdaty dastawali ad anhła-francuzaŭ pa 200 r. u miésiac, aprača charcoŭ i adzieży.

Z usiaho świetu.

Irlandyja nia choča być horšaj za čecha-sławakoŭ.

Irlandzkaja hazeta «Irisch indepewdant» z 19 žniŭnia 1918 h. piša ŭ pieredniaj staćci: „Na pryznańnie Anhlijaj čecha-sławakoŭ sajuznaj dziaržawaj świet biazsumleŭku hladzieŭ-by šmat lapiej, kab Anhlija zachacieła paprawić toje, što jana zrabiła ŭ minuŭščynie i dała Irlandyi prawa i swabodu“.

KOLONIJA. Prync Frydrych Karł Hessenski zajawiŭ, što jon zhadžajecca pryniać finlandzkuju koronu, kali jana budzie jamu zaproponawana zakonnymi pradstaŭnikami finlandzkaha narodu i kali hetaja pastanowa budzie pryniata adpawiednaj bolšaściu.

TOKIO (W.T.B.) (Hawas). Japonskaje ministerstwa wyšła ŭ adstaŭku.

WARŠAWA. Kucharžewski zhadziŭsia, jak nakazawajuć hazety, utwaryć nawaje ministerstwa.

TELEHRAMY.

Niamieckija apawiaščeńni

24.IX. Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaha: Na poŭnač ad Diksmejden i na ŭschod ad Ipra my ŭziali 70 pałonnych. Na poŭnač ad Mewr adbity nastupleńni niepryjaciela. Na paŭdnia ad Arle artyleryjskaja dziejnaść pawialičyłasia.

Front hieneral-an šefa f. Ben'a: Na paŭdnia ad Willej Diślen i na ŭschod ad Epiehi my adabrali nazad u niepryjaciela adrezki akopaŭ što astalisia ŭ apošnija bitwy ŭ jaho. Miž ruččom Omińjon i Sommaj artyleryjskaja bitwa pawialičyłasia.

Paručyk Rüne skinuŭ swajho 41 woraha.

25.IX Zachodni teatr.

Front Ruprechta Bawarskaha: Ažyŭlenyja raźwiedki na flanzie. Miž Mewr i lesam Hawreńkur artyleryjskaja bitwa. La Mewr adkinieny nastupleńni niepryjaciela.

Front hieneral an-šefa f. Ben'a: Na ŭschod ad Epiehi ŭ miascowych bitwach my adabrali nazad pazicyi ŭtračanyja 22 wieraśnia. Miž ruččom Omińjon i Sommaj anhła-francuzy puščali swaje ataki proci San Kanten pry artyleryi z pancyrnymi aŭtomobilami. U doświtkach niepryjaciel uwarwaŭsia u Pontriue. Rykur i Fransili - Selansi. Kontratakami našaja plachota i sapiory adabrali pad pałudzień Pontriue i Rykur, a taksama wyšynu miž abiedźwymi miascowaściami ŭ zaŭziatych bitwach. Fransili-Selansi astałosia ŭ niepryjacielaŭ. U rešty miascoch frontu šturmy woraha złamalisia jašče pierad našymi linjami.

Front Niamieckaha Naślednika: Miž Wel i Eń našyja atrady ŭwarwalisia ŭ niepryjacielskija linii pry Glon i ŭziali 85 pałonnych. Ich krepkaja kontrataka była tut adkiniena.

My źbili 28 niepryjacielskich samalotaŭ i šeść šaroŭ na prywiazi. Paručyk Rüne skinuŭ swajho 42 niepryjaciela.

Kala wajny

BERLIN (W.T.B). 24.IX. U hłaŭnaj kamisii Rejchstagu kancler mieŭ pramowu, u katoraj, miž inšym, skazaŭ: „Wialikaje abureńnie, katoraje achapiła šyrokija kruhi žycharaŭ z pryčyny našaha ciapierašniaha wajennaha pałažeńnia pierawyšsaje sprawiadliwuju mieru. Praŭda, što našaje apošnaje wialikaje nastupleńnie nia mieła spadziawanaha ščaścia. Hłaŭnaja kamanda była prymušana ŭziać našyja daloka wysunienyja linii nazad. Pałažeńnie surjoznaje. Ale my nia majem asnowy być słabadušnymi. My wynieśli ŭžo bolš ciažkoje. Našyja wojennyja pawadyry Hindenburg i Ludendorf sprawiacca i z ciapierašnim pałažeńniem. I wielmi rańniaja pabiednaja radaść niepryjacielaŭ ščeźnie, ale dziela hetaha patrebna, kab armija i baćkaŭščyna stajali razam. Tady wał našych armijaŭ na zachodnim froncie nia budzie prarwany.

BERLIN. 23.IX. Imperatar dawiedaŭsia da adrezku frontu na zachod miž Bre i Konflann. Jon wykazaŭ padziaku aŭstryjackim čaściam, što stajać na froncie i skazaŭ miž inšym: „Wy pryšli siudy, na zachodni front, jak tawaryšy pamahčy nam u našych ciažkich bitwach, padobna tamu jak my bolej jak adzin raz prychodzili da was jak wiernyja tawaryšy i pamočniki, wajawać za wašuju i našuju wolu. U Amerycy skazali ab žadańni adniać u nas Elzas-Lotaryngiju i addać jaje Francyi. My, značycca, stajom na hetym froncie, spadziajučysia wialikich amerykanskich sprob“.

KONSTANTYNOPOL (P. T. A.) 19.IX. Ciažkaja bitwy na palestynskim froncie ciahnucca dalej. Anhličanie wiaduć swaje ataki najbolš miž užbiareźžam i čyhunkaj. Dziela skaračeńnia našaha frontu my adwiali našyja siły na nowyja pazicyi na poŭnač ad ranniejšych.

CIURYCH. «Petit Žurnal» piša, što sioletni ŭradžaj dla Francyi wostraja niebaśpieka. Sioletni ŭradžaj —smutny abraz. Sadowiny zusim niama, taksama harodniny. Dyk nia budzie konserwaŭ. Bulba ledź dachodzić paławiny letašniaj. Zbožža trochu lapiej. Hetkim paradkam strach zimy maje asnowy i daražynia raście z dnia na dzień.

BERN. Ad 18 maja da 13 žniŭnia niamieckimi padwodnymi łodkami la amerykanskich bierahoŭ zatopleny 31 parachod.

BERLIN (W.T.B.). 24.IX. **Uradowa.** U miesiacy žniŭni našyja padwodnyja łodki zatapili 420 tysiač tonn. Hetkim paradkam ad pačatku padwodnaj wajny zatopleny ŭsiaho 19 miljonaŭ 220 tysiač tonn. Z ich 11.920.000 tonn anhlickich.

BERLIN (W.T.B.). 23.IX. U Siarodziemnym mory našyja padwodnyja łodki zatapili 20.000 tonn, miž imi francuski wajenny transport.

ABWIESTKI

Knižki dla škoł.

1. **Nowy Lementar dla biełaruskich dzietak**, Janki Stankiewiča, wydańnie druhoje Biełaruskaha Centralnaha Sajuza N. H. O. cana 60 fen.
2. **Першая чытанка**, злажыў В Ластоўскі, выданьне Беларускага Камітэту, цана 50 фэн.
3. **Niezabudka**, pieršaja paśla lementara čytanka, złažyŭ i wydaŭ W. Łastoŭski, wydańnie 2-je, cana 80 fen.
4. **Siejbit**, druhaja paśla lementara čytanka, złažyŭ i wydaŭ W. Łastoŭski, cana 1 mr. 50 fen.
5. **Karotki Katachizm** ks. R. Filachoŭskaha, wydańnie Biełaruskaha Kamitetu, cana 20 fen.
6. **Karotkaja historyja świataja**. ks. J. Šuster, wydańnie Biełaruskaha Kamitetu, cana 40 fen.
7. **Karotkaje wyjaśnieńnie abradaŭ Rymska Katalickaha Kaścioła**, ks. Bončkoŭski pier. X., cana 40 fen.
8. **Аб'ясьненьне сымвола веры, малітваў і запаведзеў** Прот. Г. Чэльцов. Пераклад зроблены пад рэдакцыяй і адобраны Прот. М. Голенкевічам, выданьне Праваслаўнага Камітэту, цана 1 мр. 20 фэн.
9. **Першыя малітвы (Праваслаўны малітвеннік)** Ронамова цана 30 ф.
10. **Zadačnik Jurewiča hod I** pier. A. Ł. wydańnie Biełaruskaha Kamitetu, cana 30 fen.
11. **Задачнік Юрэвіча год. I**, пер. А. Л., выданьне Беларускага Камітэту, цана 30 фэн.
12. **Zadačnik Jurewiča hod II i III**, pier. W. Ł., wydańnie Biełaruskaha Kamitetu
13. **Karotkaja historyja Biełarusi** — Własta, wydańnie „Našaje Niwy“, cana 1 m. 20 fen.
14. **Кароткая гісторыя Беларусі** — Власта, выданьне „Нашае Нівы“, 1 мр. 20 ф.
15. **Biełaruski prawapis** — A. Łuckiewiča i J. Stankiewiča, wydańnie Biełar. Kamitetu, cana 50 fen.

Drukowana u drukarni M. Kuchty. Wydawiectwo «Homan». Redaktar Jazep Saławiej.

9-aja wajennaja pazyka

5% niamieckaja dziaržaunaja pazyka.

$4\frac{1}{2}$% zapisi niamieckaha Dziaržaunaha Skarbu lasowanyja pa 110% da 120%

Dla apłaty zroblenych wajnoj wydatkaŭ wydajucca iznoŭ 5% Dzieržaŭnyje ablihacii i $4\frac{1}{2}$% zapisi Imperskaho Skarbu dla publičnaj padpiski. Urad može wypłacić ablihacii najraniej 1-ho kastryčnika 1924 hodu i dziela hetaho nia može panizić raniej na ich pracenty. Kali urad schoče paśla hetaho terminu panizić pracenty, to jon pawinien papiaredzić ab hetym i zaprapanawać ŭłaśnikam ablihacij wypłatu pa nominalnaj canie. Heto samaje maje moc i na raniejšyje pazyki. Ułaśniki ablihacij i skarbowych zapisiej mohuć rasparadžacca imi, jak kožnaj inšaj cennaj papieraj (pradawać, zakładać i t. d.).

Predpisańnie ab ablihacyjach prawamocny i dla zapisoŭ u doŭhawuju knihu.

Warunki.

1. Miejscy dla padpiski.

Miescam dla padpiski jaŭlajecca Reichsbank. Padpiski pryjmajucca:

ad paniadziełka 23 wieraśnia da sierady 23 kastryčnika 1918 hodu da 1 hadz. pa pałudni.

u kantory hłaŭnaho Dzieržaŭnaha Banku dla cennych paperaŭ u Berlinie (rachunak dla pačtowych čekoŭ Berlin № 90) i a ŭsich addziełach Dzieržaŭnaho banku, jakije majuć kasy. Podpiski mohuć być zrobleny takže praz pasrednictwo Königliche Seehandlug (Pruski Dzieržaŭny Bank), Preusische Genossenschftkasse u Berlinie, Königliche Hautbank u Niurenberhu i jaje addziełach, a także wa ŭsich bankach, u bankiroŭ i ich addziełach, wa usich publičnych aščadnickich kasach i ich suwiaziach, u kožnym s rachujučym žyćcio tawarystwie, u kožnym pažyčkowym tawarystwie, u kožnym pačtamcie; ab padpiskach u počtach hladzi cyfru 7. Padpisanyje listy možna dastać wa ŭsich nazwanych wyšej miescach, al- padpisywacca možna taksama piśmienna, nie užywajučy padpisnych listoŭ.

2. Razdzieł. Rost pracentoŭ.

Doŭhawyje ablihacii wydajucca pa 20,000, 10,000, 5,000, 1,000, 500, 200 i 100 marak s pracentnymi kuponami jakije apłačywajucca 1-ho krasawika i 1 kastryčnika kožnaho hodu. Rost pracentaŭ pačynajecca 1 studnia 1919 hodu. Pieršy kupon apłačywajecca 1 lipnia 1919 hodu.

Skarbowyje zapisi razdzielajucca na hrupy i majuć cennaść u 20,000, 10,000, 500, 200 i 100 marak, a takimže rostam pracentoŭ i takim terminami apłaty ich, jak u ablihacijach. Da jakoj hruppy naležyć kožnaja skarkowaja zapiś heto widać z jaje tekstu.

3. Wypłata skarbowych zapisoŭ.

Skarbowyje zapisy losujucca pa hruppach u studni i lipni kožnaho hodu. Pieršy raz u lipni 1919 hodu. 1 praz 6 miesiacaŭ paśla losawańnia wypłačywajucca pa 110 marak, za kožnyje 100 marak nominalnaj cany. Kožny raz losujecca hetulki hrup, wartaść jakich raŭniajecca summie, katoraja pa planu pawinna być kožnyje 6 miesiacoŭ wypłačena.

Nie losawanyje skarbowyje ablihacii urad da 1 lipnia 1927 hodu nia može wykupić; pačynajučy ad hetaho terminu, urad maje prawo ich wykupić, abo sa zhody ŭłaśnikoŭ zamianić $4\frac{1}{2}$ doŭhawyje ablihacii na 4%, za katoryje pry losawańni urad budzie płacić pa 115 marak za kožnyje 100 marak nominalnaj cany. Nie raniej, jak za 10 hadoŭ, urad iznoŭ maje prawo wykupić reštu skarbowych zapisoŭ, abo dać ŭłaśnikam ich $3\frac{1}{2}$% doŭhawyje zapisi, za jakije pry losawańni urad budzie płacić pa 120 marak, za kožnyje 100 marak nominalnych. Wypłata pad inšymi warunkami nie dapuskajecca. Ab wypłacie urad pawinien apawieścić nie paźniej 6-ci miesiacoŭ da terminu i wypłata pawinna adbycca zaraz.

Dziela apłaty % pa Skarbowych zapisach i apłaty losawanych zapisoŭ užywajucca što hod 5% nominalnaj pieršapačatkawaj sumy. Zaščadženyje pracenty ad losawanych skarbowych zapisoŭ iduć także na apłatu ich.

Pieršaho lipnia 1967 hodu nia wylosawanyje skarbowyje zapisy wykupiajucca pa canie, jakaja adpawiedaje losawanym skarbowym zapisam (110%, 115% abo 120%).

4. Padpisnaja cena.

Padpisnaja cana: dla 5% Impierskaj pazyki kali ablihacii wydajucca na ruki . . 98 — M.

Za 5% Impierskuju pazyku, kali ablihacii wydajucca nie raniej 15 kastryčnika 1919 hodu, a pazyka zapisywajecca u dzieržaŭnuju daŭhawuju knihu . . . . 97.80 M.

Za $4\frac{1}{2}$% zapisi Dzieržaŭnaha Skarbu 98. — M. za kožnyje 100 marak nominalnych z daličeńniem i adpawiednych pracentnych hrošy.

5. Razdzialeńnie pazyki.

Paśla akončeńnia sroku padpiski, adbywajecca možliwa skora pawiedamleńnie padpiščyka, adwodzie jamu žadanaj sumy pazyki. Zapłočenyje užo hrošy u kožnym razie zaličajuccana pazyku i nazad niewiertajucca. Naahuł-že miejsco, dzie padpisalisia na pazyku, naznačaje sumu pazyki. Asobnyje žadańnia a wieličynie kožnaj cennaj papiery, treba jajawić pry padpiscy. Kali hetkich žadańnioŭ nie zajaŭlajecca, to wieličynu kožnaj cennaj papiery usta aŭlaje miejsco padpiski, pawodle swajho pahladu. Paźniejšyje žadańnia ab wieličynie cennych papieroŭ nia buduć brany pad uwahu. *)

Da usich pazyčkowych skarbowych zapisoŭ, a także da ablihacyj Impierskaj pazyki, wartaściu u 1.000 marak i bolej, Dyrekcija Impierskaho Banku na žadańnie wydaje časowyje świadoctwy ab zamienie jakich akančacielnymi ablihacyjami budzie u swoj čas publična apawieščeno. Zamiest ablihacij niżej 1,000 marak časowych świadoctw nie wydajucca, ablihacii buduć paśpiešna pryhatawany i peŭnie wydany u krasawiku hetaho hodu.

Kali padpiščyki na piaciochprocentnuju i imperskuju pazyku na sumu mienš tysiačy marak, chočuć zakłaści ŭ pazyčkowuju dziaržaŭnuju kasu, to jany mohuć damahacca wydačy im časowych ablihacyj, kab zakłaści ich u zazyčkowaj kasie. Zajawy treba padawawać tam, dzie adbyłasia padpiska na pazyku. Hetyja časowyja świadoctwy buduć addawacca nie padpiščyku, a prosta ŭ pazyčkowuju kasu.

6. Apłaty.

Padpiščyki mohuć apłacić padpisanyje sumy poŭnaściu, pačynajučy ad 30 wieraśnia hetaho hodu; rost pracentoŭ za sumy, apłočenyje užo pierad hetym dniom, pačynajecca także tolki ad 30 wieraśnia.

Padpisčyki pawinny apłacić.

30%	padpisanaj	sumy	najpaźniej	6 listapada	h. h.
20%	«	«	«	3 śniežnia	
25%	«	«	«	9 studnia	1919
25%	«	«	«	6 lutaha	»

Pieradčasnyje apłaty pazwalajucca, ale tolki u kruhłych sotniach nominalnaj wartaści. Na małyje padpiski pawalajucca apłaty pa čaściach takža u ŭsiaki čas, ale tolki u kruhłych sotniach nominalnaj wartasci. Raspłata može adbywacca tolki tady, kali suma dojdzie nia mieniej 100 marak. Apłata pawinna być złožena u tym miescy, dzie padpisana.

200 milionaŭ marak 5% ablihacyj Impierskaha skarbu ad 1914 hodu (1 je wajennaje pazyki) seryja VI, katoryja naležać pa ciražy zapłacie 1 ha kastryčnika siolennaha hodu, buduć prymacca da ŭpłaty pa nominalnaj canie dla wajennaje pazyki Padpiščykam na nowyja pazyki, katoryja buduć płacić hetymi ablihacyjami, buduć pryličawacca 5% za 180 dzion pry padpiscy na dziaržaŭnuju pazyku, abo $4\frac{1}{2}$% za 90 dzion pry padpiscy na skarbowyja ablihacyi. 5% skarbowyja obligacyi, katorymi buduć płacić padpiščyki musiać mieć pry sabie ŭsie pracentnyja kupony, termin katorym kančajecca 1 krasawika 1919 h.

Znachodziačyjesia u zwarocie biezpracentnyje świedoctwy Imperskaho Skarbu pryjmajucca na apłatu z 5% wylikam, pačynajuč ad dnia apłaty, ale nie raniej, jak 30 wieraśnia, da dnia ich terminu.

7. Padpiska na poččie.

Na poččie pryjmajecca padpiska tolki na 5% Dzieržaŭnuju pazyku, pry hetkaj padpiscy poŭnaja apłata može być zroblena užo 30 wieraśnia; pawinna być zroblena nie paźniej 6 listapada. Za poŭnuju apłatu da 30 wieraśnia wydajucca pracenty za 180 dzion, za usie inšyje apłaty — da 6 listapada pracenty wydajucca za 144 dni, nawat tady, kali apłata zroblena prad hetym dniom.

8. Zamiena.

Padpiščykam nowych $4\frac{1}{2}$% skarbowych zapisoŭ pazwalajecca pieramianić także ablihacii i skarbowyje zapisi papiarednich wajennych pazyk na nowyja $4\frac{1}{2}$% skarbowyje zapisi, ale kožny padpiščyk može padać nia bolej, jak udwaja hetulki starej pazyki (pa nominalnaj canie), čym padpisaŭsia na nowyje skarbowyje zapisi. Žadańnia ab pieramienie treba zajaŭlać u časie padpisnoho terminu, u tym miejscy, dzie chto padpisywaŭsia na nowyje skarbowyje zapisi. Staryje ablihacii treba padać u hetym miejscy nie paźniej, jak 21 śniežnia 1918 hodu. Padawajučyje ablihacii, na abmien dastajuć spačatku tymčasowyje świedoctwy dla nowych skarbowych zapisoŭ.

5% doŭhawyje ablihacii ŭsich papiarednich wajennych pazyk, buduć pieramienieny biez dapłaty na nowyje skarbowyje zapisi. Padaŭcy 5% skarbowych ablihacii, dastajać 2.75 mar. nominalnaj cany. Padaŭcy $4\frac{1}{2}$% skarbowych ablihacii 4-aj i 5-aj wajennaj pazyki dastajuć 2,50 marki za kožnyje 100 marak nominalnaj cany.

Ablihacii majučyje kupony na studzień i lipień, padajucca s kuponami, pačynajučy z 1 lipnia 1919 hodu, a ablihacii, majučyje kupony za krasawik i kastryčnik, padajucca s kuponami, pačynajučy ad 1 kasawika 1919 hodu. Zamiena prawamocna pačynajučy s pieršaha studnia 1919 hodu, tak što padarcy ablihacij s kuponami za apryl—kastryčnik atrymliwajuć nazad % sa starој pazyki za čwierć hodu.

Kali chočuć zamianić swaje wymohi pa doŭhawoj knizie, to treba napierad wytrebawać z Upraŭleńnia Dzieržaŭnaho doŭhu (Berlin S. W. 68, Oranienstrasse 92 (94) doŭhawyje ablihacii. Na prašeńni pawinna być admietka ab abmienie, i prašeńnie pawinno być predjaŭleno ŭ Upraŭleńnie Dzieržaŭnaho doŭhu, nie paźniej 13 listapada hetaho hodu, tady buduć wydany doŭhawyje ablihacii biez kuponnych arkušoŭ. Za wydaču zbora nie biarecca. Zabarona wydawać ablihacii na ruki nia čynić niemožliwaj zamienu. Doŭhawyje zapisi padajucca nie paźniej 21 śniežnia 1918 hodu u miescy padpiski, ab katorym hawaryłosia pad cyfraj 1-aj.

*) Ablihacii usich wajennych pazyk na žadańnie padpiščyka zachowywajucca i kirujucca sausim darma kantoraj Hłaŭnaho Dzieržaŭnaho Banku dla cennych papieraŭ u Berlinie da 1 kastryčnika 1920 hodu, zhodna z jaho warunkami ab depozytach; hetki depozyt nie maje u siabie dla ułaśnika zabarony, rasparadžacca im; padpiščyk može swoj depozyt uziać wa usiaki čas nazad, nawat pierad kancom terminu pierachowywańnia. Wydadzienyje kantoraj dla cennych papieraŭ świadoctwy ab depozycie pryjmajucca u załoh pazyčkowymi kasami taksama, jak i cennyje papiery.

Urad Dziaržaunaha Banku.

Havenstein. v. Grimm.

Berlin u wieraśni 1918 h.

Pačatak padpiski u paniadziełak.